

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Reform-tervek.

Szinte elszörnyűködünk ama leleplezéseken, melyekkel egy fővárosi lap meglepte az országot a közös hadügyminiszter reform terveit illetőleg. A féltve őrzött titoknak zárja kipattant — mily uton, ne keressük, csak azt, hogy mi a való, mi az igazság a tényben. A közös hadügyminiszter évek óta foglalkozik a védelmi törvény reformjával, s hogy terveit mindeddig napvilágra nem hozta, annak okai kizárólag a kedvezőtlen viszonyokban keresendők. Nagyon élénk emlékezetben van még, hogy az utolsó reformnál csak a trónörökös közbejött halála csillapította le a háborgó magyar nemzetet; egy újabb és sok milliókba kerülő reformnak erőszakolása éppen jó eszköz lenne mostani viszonyaink között, hogy az osztrák állameszme utolsó sánczeit ledöntse és a nagyhatalmi állás üres horodján léket üssön. Titokba kellett tehát tartani a reform-terveket, s várni az alkalmas pillanatot a kivételre. A féltve őrzött titok azonban nyilvánosságra került, s mi bámulva kérdezzük, vajjon a reform-terv szörnyszülött-e vagy valóság, melynek komolyságára lehet adni valamit. Mert szédületes számokkal találkozunk a védelmi törvény reform-terveinél emberben

és pénzben úgy, hogy kétség fog el bennünket a reformoknak ily alakban való tervezésénél is. A terv egyszerűen az, hogy a törvény revíziójával az ujoncz-létszámot 50 százelelkel felemeljük, vagyis évenként 52 ezer embert állítsunk be a katonai keretekbe és eme beállításra egyszerre 200 millió forintot, s minden évben 7 millió kétszáz ezer forintot fizessünk. Ez phantáziának is merész. Magyarországon nem laknak Rothschildok és vasutkirályok. Egyszerű földmivelő nép lakik itt, mely garasokban fizeti adóját, s nem ezekben; meghal azért a fekete földért, melyen született, de „nagyhatalmi állásért“ alig.

Nagyonis itt az ideje, hogy a nemzet megkérdezze az ilyféle reform-tervek kovácsolóit, hogy mit adnak a súlyos pénz és véráldozatokért, miket eddig tettünk és hogy formulázza követeléseit a hadsereg iránt is. Harmincz év óta egy lépéssel sem jött közelebb a hadsereg a nemzethez; megmaradt osztráknak. Pedig a nemzetiségek nem mondtak le külön aspirációikról, sőt elementáris erővel törnek elő azok és a néphadseregből nem lehet csak oly könnyen kizárni a népet átható törekvéseket. A magyar nemzet is megkövetelheti, hogy az áldozatokért hadseregében is kifejezve lássa nemzeti törekvéseit.

A nemzeti eszme sokkal hatalmasabb

erő, hogysen erőszakos uton elnyomni lehessen. Az osztrák seregben szolgáló magyar szívének dobogását nem változtatja meg a nyelv, a név, s minél inkább törekcsnek elnyomni a nemzeti eszmét a hadsereg fiaiban, annál gyöngébbé teszik magát az intézményt. E téren ott vagyunk ma, a hol harmincz év előtt. Pedig volna jogunk követelni, hogy ne legyünk ott; magának a véderőnek érdeke ez. Nem a roppant tömegek, nem a száz milliók, miket föl mész a hadsereg, teszik azt erőssé, hanem az erkölcsi erő, a nemzeti eszméért meghalni kész lelkesedés — oly dolgok és fogalmak, melyek közöshadseregünkből ki vannak zárva — mert itt a katona csak gép. A hadseregnek a hazát kell védenie, nem „nagyhatalmi állást“ — ily beteg eszméért senkisésem hal meg szívesen, mit élénken bizonyít az angol-bur háború, hol ezrével fogatják el magukat angol katonák, mert nincs kedvük meghalni oly földért, mely nem hazájuk. És nálunk, mai viszonyaink között, ugyan ki adná szívesen életét azért, hogy a mai állapotokat föntartsa? Talán a cseh szívesen halna meg azzal a tudattal, hogy az ő vére árán folytassák az osztrákok a veszekedést cseh testvéreivel a hegemoniáért? Vagy talán a magyar áldozná szívesen véré: azért, hogy német szóval pa-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Diadal ének.

A mi vezérünk a Szentlélek.
Szívünkben az ő lángja ég:
A küzdőtéren elveinkért
Erősen állunk, mint az ég:
A hosszú küzdő századokból
Felénk ragyog a vértanúk nyoma:
Meghalni — meghalunk, ha kell, de
Engedni nem, nem, semmiért, soha!

A mi cránk a hit — az élő,
Dalunk az égből jött ige:
Élő hitünk a nagy világot
E szent igével zengi be;
A hit erősebb a szívünkben,
Mint a magas ég csillagsarkai —
Aján az ige mindhalálig,
Az égomás közt is fog hangzani.

A mi riadónk az imádság
És lobogónk a kegyelem:
E riadóval, lobogóval
Megyünk át a tüzön, vizen;

Ha a világot gyújtja is ránk
A tagadás, vagy a vak szenvedély:
E riadóban, lobogóban
A szellem ott a romok közt is él.

A mi kardunk a hit sugára,
A csodátevő szeretet:
Lelkünket adjuk oda s ezzel
Hódítjuk meg a népeket;
Onthatja vérünk, csontjainkból
Halmot emelhet a düh és harag:
A győző a nagy küzdelemben
Mindenkör ez a szeretet marad.

A mi jövőnk — az hallhatatlan,
O mert az egyház érezi,
Hogy Isten lüktet benne,
Hogy tanu égi — isteni:
Hiába a kard s ész hatalma...
Mellelte minden szétszülték, kihal...
Mienk az élet és a lélek,
Mienk leszen a végső diadal!

Kemenes Ferencz.

Félfomályban.

Írta: Schwartz Józseka.

Még nem égett lámpa a szobában, de oly sütté volt már, hogy alig lehetett a tárgyakat megkülönböztetni egymástól. A tágas szoba ebédlőnek volt berendezve, s mint valami mult századbéli várkissasszonyok, ugy ülték körül a kandallót Lory és Lilike.

— Mesélj valamit édes Lory — esengett Lilike, s közelebb toltá székét novéréhez.

— Hőféléhékérül vagy Csipkerózsáról? — kérde Lory el nem fordítva tekintetét az égő parázsról.

— Oh! nem hiszek én már a tündérmesékben — kiáltott hévvel Lilike — hisz már nagy leány vagyok, egy hét óta van rajtam a hosszú ruha!

— Igaz, igaz, te már nagy leány vagy. — szölt elmélázva Lory és megofta Lilike kacsóját. — Jól van tehát, elmondok neked egy történetet, igazat, nem mesét. Figyeld meg jól és tanulj belőle.

Az érdekes, sápadt kis asszonyt — kiről

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és fehérnemű üzletében a legdivatosabb őszi és téli kelmék, kitűnően mosható francia pargetok nagy választékban, rendkívül olcsó árakért szerezhetők be. Kész női és gyermek felöltők, szörme és szövet gallérok, remek választék és feltűnő olcsó árakért szintén Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utca 2. számú üzletében kaphatók. (Polák cipőpár atellenében.)

Mai lapunk 8 oldal.

rancsoljanak továbbra is az ezeréves Magyarország polgárainak?

A politikai katonák érzik e nehezségeket, s így nem csoda, ha tiltották a védelmi törvény reformját. E reformok kerestülvitele oly borzasztó terheket róna reánk, miket meg nem bírunk, egyenlő volna az öngyilkossággal. Végre is az áldozatok oly intézményért történének, melyben meg van fojtva a nemzeti aspiráció, melynek nincs közös ideálja, nincs közös erkölcsi alapja — bár maga közösnek nevezetik.

— A vasárnapi munkaszünet. Az országos kereskedelmi csarnok tegnap foglalkozott a vasárnapi munkaszünet kérdésével és pedig abból az alkalmából, hogy a kereskedelmi alkalmazottak helyzetük javítása érdekében mozgalmat indítottak, minek következtében a kereskedelmiügyi kormány az érdekelt testületeket véleményadásra szólította föl oly irányban, hogy a közforgalom érdekei összeegyeztethetők-e a kereskedelmi alkalmazottak érdekeivel. A csarnok oly határozatot hozott, hogy a kereskedelmi alkalmazottak helyzete a mai megfizetett munka korszakában távolról sem lévén nyomasztó, humanitárius szempontból beavatkozásra nincs szükség és legkevesebb volna megokolva oly reform, mely a kereskedelmi forgalom teljes fellforgatásával egyenlő. Kénytelenek vagyunk szavunkat a kereskedelmi alkalmazottak érdekében annál inkább felelni, mert itt tulajdonképpen arról van szó, vajon egyáltalában szükséges-e a vasárnapi munkaszünet vagy sem? A kereskedelmi csarnok megokolása el nem fogadható. Ellenkezik a társadalmi, erkölcsi, sőt bátran kimerjük mondani, magával a gazdasági érdekekkel is. A munkaszünet kiterjesztése, a mint azt számos, a gazdasági élet élen haladó állam mutatja, egyáltalában nem teszi lassabbá a gazdasági haladást, sőt konzerválva az illetők munkaerőjét, az egész nemzet emelkedését biztosabb alapokra teheti. Ha figyelemmel kísérjük azt a mozgalmat, a mely nyugaton ebben az irányban észrevehető, lehetetlen eltagadni, hogy a kereskedelmi csarnok álláspontja reakcionárius, mert szembe áll az idők irányával és a haladással. Nem mutatunk itt

mesém szót — Nidának hívták. Azt hiszem, ez valamilyen régi görög névnek a rövidítése. Érzelem és vágygya: telt kacagó kis lány volt Nida, szerette őt mindenki, aki csak ismerte bájos lényét, nemes jó szívet. És gondtalan, dalogató volt mindig, mint egy kis madár, még akkor is, mikor nagyapja férjhez adta a gazdag és előkelő Dományi Attilához. Házassága után két évvel is csak olyan volt még, noha Attila jóval idősebb volt nála. És talán ezért volt az, hogy a kis fehér asszony inkább csak gyermeki vonalommal szerette erős, hatalmas urat, de azért leánykori álmai sohasem jutottak eszébe. Pedig hát neki is voltak egykor rózsaszínű álmai, mint minden leányuk, de a valóságban a rózsaszínű álmok szürkévé váltak, ami csaknem természetes, többnyire ugy szokott lenni.

Nidának ugyan nem volt oka panasza, mert nem bánta meg, hogy hallgatva az okos tanácsra, felesége lett Attilának. Nem bánta meg mindaddig, míg a sors keze bele nem nyúlt otthonának nyugalomát felzavarni.

Tudja jó Isten, miért, Nida egyszerre nagyon szórakozott lett. Sokszor annyira elmerengett gondolatain, hogy nem is hallotta férjének gyöngéd szolítását. Megszerette a magányt, s ijedten vette észre, hogy zavart gondolatainak csak egy, mindig csak egy a vége!

S ha olyankor lepte meg férje, mikor valamely sarokba húzódva töprengett, igazi öröm-

Anglia, nem az Egyesült Államok példaira, hanem rá mutatunk arra, hogy Németországban, Belgiumban, sőt még Franciaországban is, mely tulajdonképpen a vasárnap ellen irányuló mozgalom főfokusa, a munkaszünet kiterjesztésére irányuló mozgalom mind nagyobb arányokat ölt. Az ellenzék mind erőlenebb lesz. Például Belgiumban a vasárnap megünneplésére alakult társaság munkája mind nagyobb eredményeket ér el s magukban a nagy városokban is gyökeret ver a meggyőződés, hogy a vasárnapi munkaszünet társadalmi és gazdasági szükség. A magyar kereskedelmi alkalmazottak a kik ebben az irányban évek óta szívós munkásságot fejtenek ki, nem szükséges, hogy eleszűgjenek. A kereskedelmi csarnok határozata százszor és százszor megismételve sem fogja megakadályozni annak a megvalósulását, a mit a haladás és a társadalmi érdekek kívánnak. Érdekes mindenesetre, hogy a kereskedelmi téren, mely magát a haladás zászlóvivője gyanánt szereti feltüntetni, egyes szövívők oly reakcionárius álláspontot foglalnak el, mint azt a fenti határozat mutatja.

Koldus ének.

Ne pirongassatok, hogy koldulni szegyen,
Koldusbotom miatt más piruljon, én nem!

(F. A.) Hét szál negyvennyolczas honvéd jött össze ujév estéjén egy Széchenyi-utcai vendéglőben, meleg vacsorára. Voltak köztük koldusok, volt favágó, utczaseprő. Egy derék, hazafias érzelmű uriember vendégette meg a saját zsebéből a magyar szabadságnak egykoron dicsőséggel küzdött, most éhező, roskadt katonáit, miután szent karácsony estéjén már néhány magánaton gyűjtött forintot szétosztottak közöttük. Nem nevezem meg azt a derék embert, csak magamban áldor, mert nem a dicséretért tette, a mit tett, hanem a szive sugallatából.

És ott az asztalnál, mikor bort töltöttek a pohárba, fölállt az egyik ősz honvéd, valami Zsigmond Mihály nevezetű és szót emelt bajtársai nevében. Hogy

mel ugrott fel, hozzá szaladt, átgotta nyakát lágy karjával szorosán, csakhogy előbbi gondolatai ne jöjjenek vissza. És Attila oly meghatótt, oly boldog volt s Nida látta e boldogságot. — Nem és nem, a világról sem akart többé a „gyerek“-re gondolni, de mintha mindenhoza csak az ő neve lett volna felírva, mindig azt látta mindenütt, hiába akart szabadulni.

A „gyerek“ pedig megint ott séált az ablak alatt, noha Nida megtiltotta. De mikor oly nehéz a szívnek parancsolni. — vizagztalta magát könnyelmű gondolkozásmódjában. Hanem Nida nem ment az ablakhoz és nem akarta észrevenni. Kerülte mindenképen, s azért ült mindig otthon, nem látogatta a társaságot, elhanyagolta barátait, csakhogy ne találkozzék Andorral sehol és senkinél. Amugy is nehéz szerepe volt olyankor, mikor Attila meghívta Andort vacsorára, ki nagybátyja volt a „gyereknek“. Ez volt a bevezető neve „saládi körben, sőt barátjai is így hívták.

És a fehér kis asszony egyre fehérebb lett. Ha Attila nem látta sirt és imádkozott, s mikor együtt volt vele mosolygott reá. Tehetetlenül vergődött lelke. Meggondolatlan pillanatában bűnre vetemedett lelke, mert a vallás gondolata rémként állott előtte — elválni a jó Attilától — hisz azzal megsemmisíténé életét végtelenségig; nem, nem, nem teheti!

Az ablak alatt tovább is séált még Andor, mint egy tolvaj, ki mások boldogságát, becsü-

ezt az egyszerű beszédet nem hallották meg mindazok, a kik vigan mulattak Szilveszter éjszakáján! Panaszkodás volt az, vadjával a szivekbe vágó. Öreg Zsigmond Mihály a maga gyöngé szavával megdorgálta hazájának hivatásos lelki fiait, a kik százezreket költenek egy-egy szoborra, ünnepélyre; zászlóerdővel, diadalkapuvval és bankettel fogadják a kétes érdemű kisebb-nagyobb méltóságokat — s a mellett koldulni hagyják azokat, a kik ifju erejük teljében vértük hullatták ennek a földnek a megtartásáért. Aztán könnyes szemmel mondott köszönetet annak a derék embernek, a ki bár nem áldott meg hősiesség javakkal, de szivesen tört a szegény honvédeknek a maga kenyereből.

A hála szép erény, disze virága a becsületes lelkeknek, de nekünk abból nem adatott. Talán még a fogalmát sem ismerjük, a mi léha voltunkban. Azokhoz a fillérekhez, a mit a kegyeletnek vetünk, vajmi keveset ad a hála, legföllebb ha a húság, meg a szükséges illendőség.

De kényesek vagyunk a becsületünkre, legalább arra, a mit polgári becsületnek nevezünk. Mert itt sokféle különbség van. Ha görbe szemmel néz ránk valaki, vagy becsületesleg nyilatkozik felőlünk, nyomban, minden tektória nélkül kiszolyóváté állítjuk az illetőt, vagy közönségesebb esetben árkusszámra fogyasztatjuk a papirost négy komolyképű uriemberrel, hogy aztán azzal a telefirkált papirossal betápasszuk a húságunkon ütött récséskét. De mit törődünk a nemzeti becsülettel, a miért összesen és egyenkint tartozunk megtevelni, mit törődünk azzal, hogy utcát söpör, vagy reszkető kezét éppen alánizsnáért tartja élénk egy öreg ember, a ki valaha kardot forgatott a mi közös édesanyánk, a haza védelmében? Ha valami ágról-végről való atyánkfia lenne az a koldus, vagy utczaseprő, bizonyára belé-

letét elrabolni akarja, de a tolvajok ellen védk magukat az emberek, reteszeket, záratokat alkalmaznak ellenuk; akik becsületöktől, boldogságtól megfosztani akarják, azokat meg előbb oktalanul vacsorára hívják.

— Nem lehet azt tovább kiállani, hogy csak akkor láthassam, mikor itt ögyelgek az ablak alatt, mint valami félénk diák — szót lassu, dacos hangon Andor.

Nida szemrehányólag tekintett reá, s könnyes lett a szeme.

Andor elérzékenyült, s az eddig föjtött szenvedély kitörésével suttagta:

— Nida, édes kis Nida! Hát miért kell magának ennyit szenvednie?! Oh hallgasson reám. Az Isten, ki igazságos, nem kívánja, hogy cunyre gyötrődjék. Mit vétett maga, hogy így bűnhődik, hisz a jóság és nemesség megtestesülése! Isten előtt is fel van bontva a törvényesen felbontott házasság... És Nida nem vette észre, hogy e csábító szavakban a paradicsomi kigyó sziszegése volt hallható.

— Ne beszéljen tovább — kérte Nida, és remegve nézte a szenvedélyes Andort. — Néha már azt hiszem, hogy kimerülök és nem bírom tovább viselni a szenvedések láncolatát, de én bírom a Gondviselésben, édes Andor. Egy pár napra most haza megyek a nagyapához; úgy vágyom a magányra, a természet után! Majd megkérdem a vadgerliczét, a virágokat, az erdőt, s egész mindenséget, hogy mit tegyek,

pirulna az orcánk, hanem így nem törődünk vele. Mért született magyarnak, mért harcolt a szabadságért, e széphanzásu, de sovány ideálért, mért nem lett inkább kvártélycsinálója németnek, muszkáinak, hírséges jobbágya kegyelmes uraknak, a kik megfizetnek minden szolgálatért!

Szomoru dolog ez uraim, annál szomorubb, hogy szégyent nem érzünk miatta. U mennyi vádat szór reánk az a kopott nyírfaseprű s az az öreg kéz mintha az arcunkba vágna vele! Hát még a koldusbot! Vajjon hogy állunk meg a Tizenhárom, meg a többi mártír előtt a másvilágon, ha azt kérdezik tőlünk: hogy istápoltatok a mi vitéz katonáinkat? Mit adtatok nekik viszonzásul azért a meg nem fizethető áldozatért, a mit éretetek hoztak ama viharos időkben?

Mit adtunk? Hát seprűt, koldusbotot! Kiontott vérben született meg a drága szabadság, a mit örökségül hagytak reánk a névtelen sírok halottai, s mi gyáván tékozoljuk ezt az örökséget, nem törődve azokkal, akik azt megszerezni segítettek. És nem érzünk semmi lelkifurdalást, nem gondolunk arra, hogy valakinek tartozunk, tisztesség és igazság szerint. Hát becsület ez?

Szegény öreg honvédek! Hogy annyi sok esztendőn át nem tudtátok megtanulni, miképen lehet megélni abból a három forintból, a mit a kegyes kormány minden hónap elsején kifizet nektek! Vagy hogy nem tudtok már egyszer elfogyni, csöndesen, észrevétlenül, mint a ki elvégezte a dolgát ezen a világon! Ugyan ki törődik most már veletek?

Volna becsületérzés bennünk, lakoznék egy szikrányi szeretet és hála a szívünkben, de széppé, de meglegedetté tehetnénk a ti megszámolt napjaitokat. Lenne puha kenyereitek, meleg otthonotok, tisztelettel tekintene rátok mindegyikünk

mit tegyek! De most már menjen, siessen el édes Andor — és mialatt elúzte magától, már szédítő sebességgel, csaknem feltartóztatlanul rohant a bukás lejtőjén.

Szegény Nida! Azt hitte, ha elmenekül a helyről, hol Andor van, nyugodt lesz és gondolata, gyötrelme, bánata mind otthon marad. S mikor körül járta a nagy házat, melyben született s végig ment platánokkal szegélyezett fehér pados ut mentén, hol minden kis helyecske emléket idézett fel emlékezetében, még jobban elfogta a keserűség. Síri szeretett volna. De nem magáért, hanem Attiláért, igen érte, aki iránt ő oly nagyon haláttalan.

Néhány ág rezzent meg kissé távolabb a mogyoróbokrok között. Nida önkénytelenül oda pillantott s a csodálkozás hangja tört ki ajkán. Mintha gyökeret vertek volna lábai, úgy nézte gyönyörködve azt a szép leányt, ki a bokrokon keresztül valószínűleg a kertbe akart jutni, s Nidát meglátva ijedten állva maradt. Az egyszerűség és természetes szépség mintája volt e leány.

Holló fekete haja hullámosan volt kontyba szorítva, s beszélő szemei mélabus vágvgyal néztek az emberre. Piros volt az ajaka, fehér a foga, s a bőre patyolat. Ruhája szegényes, közönséges volt, mi azonban nem vont le semmit szépségéből.

Nida látva a lány zavarát, nyájasan kérde: — Kit keres?

és fényes példaképpen mutogatnánk beneteket a gyermekeinknek. Megbecsülnék ős fejeteket és könnyeinkkel nevelnék virágot a siron, a hova ugyis megtértek nem-sokára.

De talán teszünk is értetek valamit, ha figyelmestetjük rátok a megleledkezett ivadékok.

Igy most még egy-két szót végeztesül Székesfejérvár városának polgáraihoz.

Mindössze hét negyvennyolczas honvéd él közöttünk olyan, a ki a jó szívek segítségére rászorult. Névszerint: *Virág József* (utczaseprű), *Nagy János* (favágó), *Fridrich József* (koldus), *Varga József* (napszámába járt, míg dolgozni tudott, most csöndes elmebeteg), *Málics András* (beteg fekszik), *Varga József* (falábu koldus) és *Tislér József*. Ez utóbbinak sorsa talán a legszomorubb. Négy évvel ezelőtt fölvettek az országos honvédmeházba, akkor beszüntették 3 frtnyi nyugdíját. Onnan örülten került a lipótmezei tébolydába, majd felgyógyulva hazajött Székesfejérvárra s most itt tengődik siralmas állapotban.

Tegyenek valamit ezekért a szegény emberekért mindazok, a kiket az Isten bővebben megáldott. Egy kis alamizsnát, kitől mennyi telik, legalább pár garast, ha talán maguktól vonnák is meg, juttassanak hozzájuk. Nemesebb célra nem fordíthatnak azt a csekélységet és az Isten megáldja azt az alamizsnát. Az adományokat kérjük *Sigray Gyula* kir. törvényszéki pertárnokhoz küldeni, ki eddig is buzgó gyámolítója volt az öreg honvédeknek. O majd szétosztja közöttük s mind-ezen adományokat lapunkban nyugtázní fogja.

Segítsük a nemzet szegényeit, nyomorgó, megaggott hőseit a magyar szabadságnak!

— Bocsánatot kérek, a kastélyba igyekeztem egy üzenettel édes anyám részéről.

— S kinek szól az üzenet?

— Önnek, nagyságos asszonyom.

— Nekem? — kérde meglepődve Nida, — És ki ön, kedvesem — folytatá szemét le nem véve a szép leányról.

— Nagyságos asszony már nem emlékezik reám? Én Terka vagyok, a molnár leánya.

— Te vagy Terka? — kiáltott meglepődve Nida, — Hogy megváltoztál — no de előnyödre — s hogy megnőttél, mióta nem láttalak! Hát mit üzent az édes anyád? No jér beljebb és beszélj.

— Nem is tudom nagyságos asszonyom, miképen adjam elő a dolgot — szolt akadozva Terka — és bocsásson meg, ha megharagitanám vele... Szegény anyám már nagyon öregszik, édes atyám sem tud már egy dolgot s talán tetszik tudni, még négy gyermek van kivülem odahaza. Oly nehezen tudunk megélni, s édes anyám úgy örülne, ha nagyságos asszony valamiképen hasznomat vehetné, s esetleg mint házvezetőt alkalmazna. — Hangja oly meghatón kérő volt, s babonázó szemeit esdőleg emelte Nidára. Nida a bámulatnak egy nemével nézte őt, mialatt beszélt, s ezer gondolat cikázott végig agyán. Azon tűnődött, hogy tudott az ügyetlen kis Terka ily remek leánynya fejlődni, s egyáltalán, hogy lehet egy félig paraszt leányka ily bájos és igéző!

UJDONSÁGOK.

Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kik még a múlt évre járó előfizetéseket nem küldötték be, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

— **Gr. Batthyány Géza temetése.** Ma helyezették el a polgári-i temetőben levő családi sírboltba a hirtelen elhunyt gróf *Batthyány Géza* főrendiházi tag hült tetemét. A temetési szertartást *Károly* János székesfejérvári aagyprépost végezte a környékbeli papság segédletével. A teljesen feketébe huzott és pálmákkal és virágokkal gazdagon diszített templomban volt felállítva a diszes ravatal. 11 órakor a temetési szertartást megelőzőleg csendes mise volt, majd a holttest beszenteltetvén megindult a szomoru menet a temető felé. A diszes koporsót követték a gyászabborult család tagjai, az elhunytak neje és fia gróf *Batthyány* Lajos, továbbá gróf *Batthyány* Béla és István és még többen a család tagjai közül. Megyénk részéről ott volt báró *Füth* Pál főispán és *Huszár* Ágost al. A koporsót polgári-i birtokosok vitték, pedig az uradalmi alkalmazottak és a kcselésége ment a koporsók özőnével.

— **Adományozás.** *Mayer* Károly apátkanonok a vizivárosi fiók kath kör ezéjára 200 koronát adományozott.

— **Újévi üdvözlések megváltása.** Az üzentéi üdvözléseket a következők váltották meg jótékony célra befizetett adományokkal: *Kempelen Imre*, *Felmayer István* és fiai czég, *Dietrich Szilárd* és *Dietrich Szilárdné* és *Say Viktor* 10-10 frt, *Fittler Béla*, *Deutsch* testvérek, *Gremperger István*, *Lichteneckert Antal* és családja, *Kuti Márton* 5-5 frt, *Sommer Mór*, *Wertheim-család* 3-3 frt, *Szögyény-Marich Julia*, *Vajmár Ferencz*, *Reichard Mór*, dr. *Fanta Adolf* és családja, *Giffing Ede* és *Vicenty Zoltán* 2-2 frt, *Szammer Kálmán*, *Schlammadinger Alajos*, *Quirini Gusztáv* 150-150 frt, *Deutsch Mór* és fia, öz. *Szammer Pálné* 1-1 forint.

— Jól van Terka, magammal viszek Budapestre s a bázi kisasszonyom leszel. Én majd megtoldom néhány nappal itt a radásom, hogy legalább némileg betanítsalak új szerepre, s ha lehet még ma gyere át.

Sürgönyileg hivatott a fővárosból egy varrónót, hogy Terkának megfelelő ruhát készítesse.

No és most már nem sok következik. Rövid fél év alatt több történt, mint hosszú két év alatt. A fehér kis asszony csaknem nevetséges volt a junói természetű szép leány mellett. Terka életvidorsága s jó kedve annál inkább érvényesült. — Attila nem tudott kibontakozni a varázs alól, s talán ugyanazon gyötrelmeket élte végig, melyek a kis Nidát is kínozták — szerelmes lett a szép Terkára.

Éppen két héttel karácsony előtti délután történt. Enyhe, esős idő volt, akár csak októberben. Nida az ebédnél kijelentette, hogy délután elmegy egyet-mást bevasárolni, de miután megeredett újra az eső otthon maradt. Sötétedni kezdett már s Nida oly egyedül érezte magát. Olyan szorongó érzés fogta el a szívét, hát ha még sem volt jó, hogy Terkát a házhöz vitte, ki Attilát behálóztta. Máskor órák hosszát is elüldjélt a sötétben, s most nem tudott tovább egyedül lenni. Felugrott, s Terkát akarta felkeresni szobájában. Megremegett, s alig mert végig menni a sötét folyosón, mintha annak végén valami nagy szerencsétlenség várta volna.

— **Kubelik Jan, a Paganini redivivus az ifju cseh hegedü-művész a ki varázs hegedü-jével művészetének csudaszerű tökélyével rohamban meghódította a budapesti közönséget, általános óhajra a vidéken is be fogja mutatni az ő páratlan és tünneményes virtuozitását. A fiatal művész mielőtt hosszú külföldi körutjára indul, nem akarja elmulasztani az alkalmat, hogy mesteri játékával a vidékieket is megismertesse. Erre az elhatározására, a magyarok iránti meleg rokonszenvre és a hála indítja a miért a budapesti közönség és a fővárosi sajtó őt olyan páratlanul lelkes elismerésben részesítette. Hogy a fiatal művész a vidéken rendezendő hangversenyeinek számáról jól eleve tájékoztatva lehessen és művészi körutját poncosan beoszthassa a Rózsavölgyi és Társa budapesti udvari zeneműkiadó cég felkéri a nagyobb vidéki városokban hangversenyeik rendezésével foglalkozó vállalkozó urakat. sziveskedjenek ajánlataikat sürgős levélben a fenti cégnek bejelenteni. Valóban nagy szolgálatot tenné városunk zenekedvelő közönségének az a dolog vállalkozó, a ki itt egy Kubelik hangverseny rendezését, lehelővé tenné mely a mellette illetoire nézve szép anyagi sikert is nényezhetne.**

— **A tréfa vége.** Márián Péter kórház-utcai kereskedő sógora, a 18 esztendő *Korús* Imre, ki az üzletben mint segéd van alkalmazva, a most mult szerdán este hat óra tájban kedélyesen tréfálgatott a boltban az inással. Holmi csirokseprüt fogtak egymásra s azzal ijesztgették egymást. Közben az inas fölkapott egy ott heverő 9 m-méteres Flóbert puskát és azt a fiatal segéd mellétek szegte. A fiu nem tudta, hogy a puskát töltve van, azért egészen gyanutlanul megnyomta a ravaszt, mire a puskát nagyot dörent s Kovács egy jalkiáltással összerogyott. A szerencsétlenség nagy ijedelmet keltett, s a boltban levők a véreben heverő ifjúhoz siettek, kinek bal melléből furódott a golyó. Mivel orvos nem volt kéznél, a rögtönzött első segítség után kocsiba tették a sebesültet és beszállították a kigyó-utcai kereskedő-kórházba.

Benyitott. Sütéség volt itt is. A senki a szobában. Terka nem volt ott. Gyután találva gyertyát gyújtott s meghörögdélvén nézett szét a szobában. Rendtelenség volt ott, ruhák hevertek szerte-szét ágyon, padlagon. Nida álmán nézett az a szobára, hol egy ezimétre száll levelet talált izgatottan bontotta fel s olvasta át a neki írt sortakat:

Nagyságos Asszonyom!

Ez nagyon -- nagyon hűdítlan, rut, csunya teremtés vagyok, nem érdemlem becsánatát, csak megvetését. Részemre nem is kísértem megkérni jószág szívenek becsánatát -- de loesáson meg annak, kit véghetetlenül szeretek és elhagyni sehogy sem tudok, térdem állva szeretnék könyörögni azért, kiért mindent feláldoztam. -- Könyörögöm, becsásson meg neki, -- Andornak.

Kézét csókolja Terka.

Csend lett a szobában. Csak a villamos éles csengője hangzott fel a szobába s a vén lili óra ketyegett nagy lombán.

Lory lehajolt, hogy egy hasáb fát dobjon a tüzre. A láng nagyot lobbant, s a fény megvilágította Lory arcát. Fehér volt, nagyon fehér, s köny rezgett szempilláján.

Lilike agyában egyszerre nagy világosság támadt. Megkapta Lory kezét s ijedten kiáltott:

— Istenem! Lory így történt?!

Lory nem felelt, csak a némának csufolt, nehézkes könyecsképek beszéltek helyette.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jó embernek, kik nagy bánatomban, mely a Mindenható beláthatatlan intézkedése folytán, feleségem halálával ért, résztvevő jóindulatukkal vigasztalni igyekeztek, egyelőre ezton mondok hálás köszönetet a gyászoló család nevében is. *Krécsy Miklós.*

— **Takarodó után.** Mégis csak legbölcsebben cselekszenek azok a nyárspolgároknak csufolt szolid emberek, a kik a katonáknak szóló 9 órai kürtjelzés után szépen hazatakarodnak a vendéglöklből. Mert a „kinos esetek“ rendszerint későbbben szoktak előfordulni, midőn már a mámor jobban megüli az agyvelőket. Az elmúlt hét éjjeli krónikája éppen nem szüklöklödik a legkevésbé sem épületes epizódokban. Az Otthon kávéházban holmi Még is hunczut... nótá miatt gyült meg a baja néhány derék polgárnak az érzékeny tiszt urakkal, ez azonban a kávé tapintatos közbelépése által egészen simán lett elintézve. A színházi sörcsarnokban már komolyabb ribillió volt. Itt ugyan néhány izgága fiatalember kötött belé egy ott mulató társaságba, mely éretlen viselkedésüknek meg is adták az árát, mert amazok — előbb jól „megkefélve“ — kipöndörítették őket a nesztelen gyalogjáróra. A harmadik eset volt a legkomolyabb. A rosszhírű könyöklöz sarkán levő nem kevésbé rosszhírű Mandl-féle „kávéházban“ nagyobb társaság duhajkodott s egy Szukop István nevű szappanoslegény, hogy mulatságnak kissé élénkebb színezetet adjon, öklével fejbeütötte valami *Draskóczy* Kálmán nevű ellenfelét. A vita medrébe dobott eme súlyos argumentum jel volt az általános verekedésre, melyben több kisebb-nagyobb zuzódáson kívül a provokátor fivére, Szukop Lajos húzta a leg-rövidebbet, kinek *Stephanson* Gyula egy bieszkával kiszarta a balszemét. Valóban ideje volna már, hogy ezzel a lebujjal gondoljon valamit a a rendőrség. Például csak oly föltétellel tárné meg azt továbbra is, hogy a kasziros trajla helyett állá díon egy markos rendőr üljön a kávéházi trónuson, melyet teleten kössön össze rendőrséggel, mindezt természetesen a kávésküitégére. Jó forgalmu üzlet, kifutja belöle.

A levelező közönség figyelmébe. Sma annyi baj nem volt a postán, mint a legutóbbi napokban, amennyiben az újví nagy munka mellett még az új díjzabás is életbe lépett, ami pedig igen sok bajt okoz. *Az ajánlott levelek díja ugyanis két és fél krajczárral emelkedett,* azonban a közönség majdnem kivétel nélküli csak a régi díjakat le helyegekben s így a kezelőknek majdnem minden egyes esetben az új díjzabást meg kell magyarázni. Ezen felül a régi postautalványokat is kivonták a forgalomból s ezek helyett koroná értékben kiállított úrlapok jöttek forgalomba s csak is az új úrlapokon küldött pénz veszik fel. A lapok előfizetési díjait azonban e hó végéig kivételesen a régi utalványon is lehet küldeni.

Hafal a kocsi árokban. *Molnár* Ede csözi bognármester tegnapelőtt *Molnár* Andrást kocsiján bejött Székesfejérvára, hogy némi szerszámát vásároljon. Miután megrakoltak, betértek valami külvárosi csapszékbe egy kis bufelejtőre s ugy esti 7 óra tájban meglehetősen elázott állapotban indultak hazafelé. A csikvári sorompón túl, közel a vasuti átjáróhoz, a kocsi feldől s Molnár András, ki a lovakat hajtotta, olyan szerencsétlenül esett az országot mellett levő árokba, hogy nyakát szegte. A bognárnak csodálatosképen semmi komolyabb baja nem történt, A helyszínen nagy néptömeg verődött össze s csakhamar megjelent egy rendőr-

kapitány is dr. *Bierbauer* Viktor főorvossal, ki a hullát beszállította a városi kórház halottas kamarájába. Ma délután temették el a Megváltóról nevezett felsővárosi temetőben. A temetésre eljött a szerencsétlen özvegy is, ki most hat apró gyermekével kenyerkereső nélkül maradt.

— **Halálozás.** Schável Lajos a maga, valamint az összes rokonság nevében, mélyen szomorodott szívvel tudatja, hogy felejtéttelen jó neje, édes anyjuk, nagyanyjuk, testvér, illetve anyós és rokon *Schável* Lajosné szül. *Hübner* Agnes folyó hó 4-én délután 3 óraker életének 56-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek átjatos felvétele után jóbblétre szenderült. A megboldogult földi maradványai f. hó 6-án fognak a gyászháznál (Vásár-tér 24. sz.) a róm. kath. hitvallás szertartása szerint beszenteltetni s a Feltámaszás sarkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 8-án d. e. 7 óraker fug a Szent Sebestyén templomban az Úrnak bemutatatni.

— **Szobátüz.** *Klein* Samu sárosi lakos a minap este égő gyertyával járt a szobában s eközben a gyertyától véletlenül meggyújtott nekének a falon függő szoknyája, majd az ablakok függőnyei is lángba borultak. A kitűző füstre figyelmessé lett szomszédok azonban hamarosan előlították az égő tárgyakat, mielőtt a tűz nagyobb arányokat öltöhetett volna.

Pályázati hirdetés A budapest. „Mensa Academica Egyesület“ az 1899-9001 tanév II-ik felére a következő helyekre czennel pályázatot hirdet: 1. Az egyesület választmánya által betöltendő mintegy százöt ingyenes, illetve féldíjas ebédhelyre. 2. Máltóságos bojári gróf Vignyó Sándor cs. és kir. kamarás ur által betöltendő 4 ingyenes ebéd és vacsora segélyre. E kérvények a gróf ur nevére czimezve, az egyesület hivatalos helyiségében adandók be. E 4 helyre csak keresztény tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. 3. Szabalka város. Ung. Háromszék vármegyei polgármestere, illetve alispánja által betöltendő egy-egy ingyenes ebéd és vacsora helyre. E kérvények az illető törvényhatóságokhoz czimezve, az illetékesség világos megjelölésével, az egyesületnél adandók be. Ez alapítványi helyekre műegyetemi hallgatók is pályázhatnak. Mindezen betöltetlen kérvényekhez csatolandó az index v. másolata, első éveseknél esetleg az érettségi bizonyítvány is és a részletek is kiterjeszkedő szegénységi bizonyítvány. Az 1. és 2. pontok alatti kérvények beadási határideje 1900. január hó 20-ának d. e. 12 órája; a 3-ik pont alattiaké 1900. január hó 10-ának d. e. 12 órája. A kérvények beadandó, a főtítkárr hivatalos órája alatt 12-1, esetleg posta után az elnökséghez. Miltczartás végett közöljük, hogy a 300 koronán felüli ösztöndíjat élvezők segélyben nem részesülhetnek. Budapest, 1899. december hó 30. *Szőrfly* Sándor, elnök. *Tala* Béla, a segélyügyi albizottság elnöke.

— **A Pink-pilulák.** A reklám útján híresült lett Pink-féle pilulákat is elérte a titkos szernek sorsa: a közegészségügyi hatóság lefoglalta mindenfelé, a hol még a véreztetőnek hirdett gyógyszerert árulják. Franciaországból került hozzánk ez a pilula, melyről a reklám sokat ígért s e czimen drága pénzen lehetett csak a csodajószághoz jutni. A gyógyszerészek, kik a pilulákat megvizsgálták, hamarosan meggyőződtek róla, hogy a kik ettől a szertől várják egészségük visszatérését, nagyon csalódni fognak, mert e pilulának még olyan hatása sincs, mint a közönséges vaslabadacsnak, a mi olesőbb és egészségesebb is mint az ismeretlen szerekkel készített világhírű orvosság. A közönség egy része azonban a hírlapi reklámok után indulva, togyasztotta a drága pilulát, míg a külföldi államok egy része, így Ausztria is meg nem tiltotta. Most már Magyarországon sem szabad árusítani e titkos szert és azért is a gyógyszerertárok megvizsgálásánál, ha esetleg raktáron vannak, elkobozzák. Sok helyütt még nem tudják, hogy e pilulák forgalombahozatala tilos, ezért a raktáron levő árut megtartják, a mi a patikák megvizsgálása alkalmából csak kellemetlenségre vezethet.

Jelenet az országúton. Gróf Zichy Vladimír várpalotai nagybirtokos fogatát a minap Inota táján az országúton *Hári István* inotai lakos ittas állapotban megtámadta, s a nála volt pár csizmát marokra fogva, azzal a hintó ablakára csapott. Az üveg azonban okosabb volt, mert — nem engedett s így a bennülőknek az ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt. A hintóban *Zichy Frigyesné* és *Zichy Miklósné* grófnők ültek, kik a kellemetlen kaland után tovább folytatták utjukat, az esetről azonban a csendőrség útján jelentést tettek a veszprémi járásbírósnak.

— **Orvtámadás.** Nagy Pál, zámolyi lakos a mult kedden este csöndesen borozgatott egy ismerősével *Zsibé Jakabné* korcsmájában. Később bevetődtek oda *Zsebő István* és *Tanárki József* szintén odaváló lakosok s az előbbi valami elintézetlen ügyből kifolyólag keményen összetűzött Nagyval, de a verekedésben megakadályozták őket a jelenvolt főbbi vendégek. Később *Zsebő* és *Tanárki* eltávoztak, de egy utca szögletben lesbe álltak s midőn Nagy Pál egyedül ballagott volna hazafelé, megtámadták a gyanútlan embert. *Tanárki* egy szőlőkaróval ütötte agyba-főbe, *Zsebő* pedig egy késsel veszedelmesen megsebesítette. A segélykiáltásra kiesődült emberek hazatárogatták a több sebtől vérző polgártársat, a megfutamodott támadókat pedig följelentették a székesfejérvári kir. törvényszéknél.

— **Tűz. Budafokról** írják: F. hó 2-án éjjel 12 órakor *Eberhard József*, Kálvária hegy-utcai háza kigyulladt s a hozzátartozó melléképületekkel együtt leégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. A ház a melléképületekkel együtt az első magyar ált. biztosító társaságnál biztosítva volt s a társaság a 350 frt biztosítási összeget már ki is fizette a károsultnak. A tűznél az volt a nagy baj, hogy a vízvezeték pumpáit vastag jégkéreg borította, s így nehezen voltak megtalálhatók, de ezenkívül is, egy a mentési mint az oltási munkáknál nagy fejletlenség uralkodott, mi egyrészt annak tulajdonítható, hogy Budafoknak nincsen rendezett tűzvédelme, másrészt pedig hogy ilyen szerencsétlenség már vagy tízezer év óta nem volt a községben.

— **Aki fényesen szereti cipőjét**, az vegyen a világhírű Fernolent-féle fényzabóli szivics, mely a bőrnek pompás fényt ad, a bőrt, puhává és tartóssá teszi. Ezen kitűnő fényzabóli alandóan friss minőségben kapható 2, 3, 5 és 10 krajczáros dobozokban *Langráf Gábor* és *Fia Bör- és Cipészeti cégek* nagykereskedésében *Jókai-utca 8.* Ugyiszintén színes bőr-cipők, lackbőr, kesztyűbőr *Scheureaux-cipőhöz* szükséges *lakkok* és *krémek* továbbá *Galoschnihoz* való *appretura* a legkitűnőbb minőségben raktáron tartatnak. — *A legkitűnőbb orosz bőrkenőcs, mely a bőrt puhává és vízmentessé teszi.* 1 kilós fadobozban 70 kr., 1 kilós fadobozban 90 kr., ugyiszintén 3, 5 és 15 kros dobozokban. — A leghirvevesebb *bőr-fényzabó* (lakk), mely *fekete lábbelik, löszerszámok* és *koesttetők*hez különösen ajánlatos, továbbá *patakenőcs, nyeregszappan bőrappretura* a legjutányosabb áron. — *A legjobb 90 fokos denaturált spiritusz 1 liter 28 kr.* Naponta postai szét küldés.

— **A szűz dohány.** Tisztelt olvasó, a ki néha kivételképen szűz dohányt gyümöszölz s a sallagos zacskóba, talán meg se gondolod, mennyi vesződségbe jár annak megszerzése, kivált a — másébd. Élő példa rá *Foricsék Jánosné* szomorú esete, a ki polgári állására nézve szegény becsasszony *Leopold Lajos* szilfamáji tanyáján, valahol Sárbogárd mellett. Virágzó dohánytermelést üznek eme gazdaságban s ilyen tájban óriási garmadákban áll az illatos barna levél a „simitóban“, mely gyöngén őrzött helyiségbe alkalmas pillanatban könnyen beférkőzhetik a szemfüles ember. Így történt, hogy *Foricsék* né is bebetekingetett néha s az összepakolt dohányt a körülmények-

hez képest elég jól értékesítette a közeli falukban. A minap azonban rutál rajtvesztett a legkevésbé sem engedélyezett üzleten, mert a dohánycsész épen akkor toppant élébe, midőn egy jól megtöltött batyváltu felé indult a simitóból. A zordon csész természetesen nyomban konfiskálta a csinos mennyiségű dohányt, a máséval kereskedő asszonyt pedig följelentették a sárbogárdi járásbírósnak.

Színház.

Dodó főhadnagy.

Rosszabbul aligha választhatna volna meg *Déri* a jutalomjátékát. Hasonló esetekben minden színész a tehetségének legmegfelelőbb szerepben mutatja meg magát a közönségnek, hogy őszinte képet adjon művészetének értékéről. Nos, ha *Déri* ebben a szerepben mutatta be, hogy mit tud, akkor valóban rászolgált volna, hogy gyöngye színésznek tartjuk. Azonban szerencsére nem így van. Valójában úgy áll a dolog, hogy ez egyszer megtévedt az izlése és csak *Dodó főhadnagyot* állította elének, a ki meglehetősen szerencsétlen alak, de körülbelől olyan, mint ő ábrázolta. Így megoldotta a feladatát, csupán rosszul találta megválasztani s nem is vesztett semmit, mert azért nem tudott bennünket megingatni abban a meggyőződésünkben, hogy továbbra is jó színésznek tartjuk.

Mit mondjunk erről a darabról? *Pekár Gyula* kétségkívül értékesebb dolgokat is produkált ennél, rövid, de nem épen diestelen írói működése alatt. Hogy eszméje nem új, az nem épen főbenjáró hiba manapság, midőn új eszmék, legalább értékesek, egyáltalában nincsenek. Lesznek, mert a lelkek forrongását látjuk, de még nincsenek kialakulva. A nagyobb hiba az, hogy ezt a különben nagytehetségű író, annyira áthatotta a nyugotról terjengő dekadencia gőze, hogy attól tisztán látni nem tud. Modern kompozit lett, a hasonló individuumoknak minden finomságával, minden fölszűrésével és hőbortjával. A mindenben való óriások analízis, problémakergetés nem csak az írói talentum frissességét, erejét őrli meg, de egyszersmind a publikum türelmét is. És még ha kiváló zetes volna az az analízis és érdekesek azok a problémák! De az szertelen, emezek pedig léhák és minden etnikai tartalom nélkül szűkölködök.

Ha csupa ilyenek volnának a „századvégi pszichológusok“, mint a minék *Dodó* önmagát állítja, akkor valóban kétségbe kellene esnünk a hajnalodó új század sorsa fölött. Nyomori állapot lenne az, ha nemesebb foglalkozást nem találna a gondolkozásra hivatott emberi elme a „jukker“ asszonyok lelkének vizsgálásánál, a kikett rubrikákba szed ez az aszott velejű roué, a ki már fillérekre váltott részeit is elköltötte annak az ezres-bankónak, a mivel a szerelmet definiálja a maga külön okoskodásával.

A darab hőse különben nem *Dodó*, hanem egy *Domokos* nevezetű divatos novellairó, aki jelesül az asszonyok pszichológiájával foglalkozik és tanulmányait közvetlen tapasztalatokból meríti. Ez mindenesetre érdekes foglalkozás, hanem egyuttal farszató is. Denike így jár *Domokos*, végig élvezvén a szerelem összes változatait s ekkor kiégett szívével valami új, a többinél izgatóbb kalandra szomjazik. Egy ismeretlen tisztelője, holmi kis szűz leány levelezni kezd vele s a blazirt vén fiut valóság-gal elkábítja a levelekből áradó fiatal illat. Közben megismerkedik a fiatal leánnyal s

míg a tovább folytatott levelezés által annak lelkét köti magához, egyben a kövételten érintkezés által fölkelte benne a földi szerelmet. A leány így kényes dilemmába jut, mert nem tudja, hogy a levelező éa az udvarló ugyan egy személy; hasonlóan jár *Domokos* is és ebből a helyzetből fejlődik ki a bonyodalom. Végül minden kiderül s ők egymáséi lesznek. A léha szerelmektől látszólag megcsömörlött férfi s a szűzes, tisztá leány. Hogy meddig lesznek boldogok, mikor unja meg az a fráter ezt a szokatlan csemegét, az már egy — másik probléma.

Hogy miköze van mind ehhez *Dodónak*? Hát ő folyton jön-megy, tanácsokat osztogat, segíti fölépíteni ezt a szindarabot, főképed pedig hajmeresztően filozófál és a mellett sürün hajtogatja, hogy „Himmel sakkerment!“ És hogy el ne unja magát, ott van egy ledér „jukker“ asszony, egy félkegyelmű „jukker“ ifjonez és és egy csomó „jukker“ naplopó. Ezek a maskarák a saját külön „jukker“ nyelvükön beszélnek, a mit senki sem ért meg, csak ők maguk. Azonkivül ott lézeng még egy tisztas koru irodalmár hölgy, de olyan torz kiadásban, minők csak is a szentimentális levegőjű *Eszé* Németországban „költethetnek“, illetve költetne.

Az egyetlen, igazán rokonszenves alak ebben a darabban *Sárka*, az ábrándos leányka. Ezt az alakot szeretettel rajzolta meg a szerző, kinek valószínűleg szintén ilyen az eszményképe. A mi tisztá levegő van a *Dodók* históriájában, azt mind ez a gyöngéd lélek hozta magával. A legnagyobb dicséret *Gady Arankát* illeti, a ki egész szívével játszottá meg ezt a szerepet. Nagyon kedves volt mindvégig, de különösen a második felvonásban, a mikor igazán meleg közvetlenséggel kesergett szétszórt lofnak vált álmain. Az első felvonásban sok baja volt egy borzasztó kalappal, a mit bihetőleg nem is tesz föl többé. A *Jukker* asszonyt *Hollóczy* Ilona sok élénkséggel adta; ez a típus valóban kitűnő ábrázolóra talált benne. *Borsosky* Ilona a rendelkezésre álló összes komikai erővel igyekezett megkacagtatni a közönséget az „öngyógyítók“ vénkisasszony szerepében, a mi meglehetősen sikerült is neki. *Déri* kitógástalann játszottá meg a logikusan lévősködő *Dodó* főhadnagyot és hogy sem jötték, sem német mondatokkal kicizfrázott garzonnyelvét nem tudta elfogadtatni, az nem az ő hibája. *Kalmár* igen derék alakítást nyújtott az író szerepében. Kisebb szerepekben kitűntek: *Kovács*, *Szentmiklósi* és *Vrágy*. A szerep nemutadás helyenkint bosszantó volt mint rendezés.

F - y.

Jan. 4.

Zsuzsika. Ha *Lukács Sándor*, ez a mozgó-könyv-üreg székely, a *Városban* kívül több népszínművet nem írt volna, úgy a neve talán kevésbé ismert, de jobba hangzón lenne. Így mindenki valami bizalmatlansággal nézi újabb műveit, — már t. i. a ki megüzi és az az egykötő ügyesen megrajzolt alakja nem is tudja elosztatni ezt a bizalmatlanságot. Eza, a mit most láttunk, semmivel sem jobb annál az ötven vagy hatvan megelőzőnél, a mi a szapora termékenységű üreg ur műhelyéből eddigéle kikerült. Négy pár ember addig kiindók, inceskedik a megszokott módon, míg a végén valamennyien összeházasodnak, csak épen egy, a legrokonszenvesen alak marad egyedül, árván, a szive keserűségével. Ennyi az egész. Különben is elhibázott dolog nálunk, hétköznapon, rendez helyárrakkal népszínművet adni s ez meg is látszott az ürességtől kongó nézőtérén. A sze-

replők különben tiszteletre méltó igyekezettel játszottak, bár a mennyire ez lehetséges, ha megmondjuk, hogy micsoda megerősítésükbe kerül a sok, jórészt selejtes, ujdonság betanulása

Dicsőretekell kell megemlékeznünk *Szalóczy Irén* kedves játékaról, ki a csinszerepet adta azzal a természetes elevenséggel, mely sohasem téveszti el hatását a közönségre. Jók voltak: *Hólczy Ilona* a fiatal özvegy szerepében, *Gasdy Aranka*, a szenvedélyes, szép cigánylány és *Barcs Aranka*, ki a gyöngékedő *Breznay* helyett ugrott be. *Szentmiklósi* a kocsis legényt, ábrázolta, helyenkint igen hatásosan s egy szépen előadott dalát a közönség hosszasan megtapsolta. *Kovács* (kisbíró) és *Krémer* (Eröss Pál) jóízű mókáikkal állandó derültségben tartották a közönséget. *Kalmár* meglehetősen izetelen volt a nótárius szerepében, *Déri* ellenben csak kedvetlenül látszott. F-y.

Barcs Aranka jutalomjátéka. A társulat eme kitűnő primadonnája, kit, sajnos, olyan ritkán van alkalmunk képességeinek megfelelő szerepben láthatni, e hó 11-én, ütörtökön tartja jutalomjátékát. Ez alkalommal *Planquette* régi jó operettje a „*Rip an Vinkle*” kerül színré, melyben a jutalmazandó egyik legjobb szerepét, *Liabeth*et fogja játszani. A kíválóan érdekesnek ígérkező előadást jó szívvel ajánljuk a közönség figyelmébe.

Az új büntető eljárás.

(Folytatás és vége.)

A vizsgálat.

A vád a nyomozás adatai alapján a bíróságnál emeltetik. A bíróság mindenekelőtt tájékozódik a bűnügy anyagáról s arra nézve, van-e helye büntető eljárásnak, vagy nincs. Ez a vizsgálat feladata.

A vizsgálatot a vizsgálóbíró végzi. A vizsgálóbíró eljárása vagy intézkedései ellen a terhelt (a vizsgálat stádiumában már nem gyanúsítottak, hanem terheltnek nevezetik az, ki ellen a főtjelentés tételét) panaszszal fordulhat a törvényszék vádtaácsához; ezenkívül, kívánságára, kihallgatása alatt két bírósági tanu lehet jelen. Ez nagy jótétemény a vádlottra, ki eddig tehetetlenül ki volt szolgáltatva a vizsgálóbírónak. Ha a vizsgálóbíró a vizsgálatot befejezte, a felek mindegyike, tehát a terhelt is, a vizsgálat kiegészítését kérheti. Ily módon a terheltnek módjában áll odahatni, hogy a mentő adatok is összegyűjtessenek.

A vádló és a védő a terheltnek és a tanuknak kihallgatásánál, rendszerint nem lehetnek jelen.

A terhelt vallomásának vagy beismerésének kieszközölése végett nem szabad sem ígéretet, biztatást, ámitást, fenyegetést, erőszakot vagy kényszert használni, sem a terheltet éjjeli kihallgatással vagy más módon célzatosan kifarsztani; nem szabad a terheltet határozatlan, homályos, többértelmű, fogásos kérdést intézni.

A vizsgálat alatt bizonyos esetekben helye van a vizsgálati fogságnak. Eddig letartóztatott és vizsgálati fogságba helyeztek mindenkit, akit öt évi börtönnel súlyosabb büncselekmény gyanúja terhelt, valamint mindenkit, akinek állandó lakása nem volt, amit pedig szegény embernél könnyű volt megállapítani. Most le kell majd tartóztatni a tettenkapott bűnös, míg kiletét nem igazolja; ezenkívül letartóztatni és vizsgálati fogságba helyezni csak azt a terheltet lehet, aki megszökött, vagy elrejtőzött, vagy a kih. szökéstől, vagy összejátásztól kell tartani. Eddig hónapokig, néha évekig húzódtat a vizsgálati fogság; most szokás esetén három hónapnál, összejátászás gya-

nja esetén egy hónapnál tovább rendszerint nem tarthat, a kivételképp nyomós okokból a vádtaács hosszabbíthatja meg a vizsgálati fogságot.

Hogy a letartóztatottak a csendőrség részéről semmi zaklatásnak, kintatásnak és más - sajnos, elég gyakran előforduló - ember-telenségnek kitéve ne legyenek, arról gondoskodik a törvény, továbbá egy f. hó 10-én 5400. sz. a kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet, a csendőrség által elővezetett vagy előállított terheltnek a csendőrség részéről tapasztalt bánásmód felől való jegyzőkönyvi kihallgatásáról. Ugyanaz szabályozza a vizsgálati forgalomban alkalmazandó bánásmódot is.

A vizsgálat befejezte után a kir. ügyész-ség, illetőleg a magánvádló vádiratot nyújt be a törvényszék vádtaácsához. Ezt kiadják a terheltnek, kinek joga van kifogásokat beadni a vádirat ellen. A kifogásokat a vádtaács zárt ajtó mögött tárgyalja. Ily módon az ártatlan terhelt tisztázhatja magát anélkül, hogy ügye a nyilvánosság elé kerülne, ami eddig nem volt módjában.

A járá-bíróság elé tartozó ügyekben (pl. becsületsértés, könnyű testi sértés vétsége) vizsgálatnak nincs helye, csak nyomozásnak, de ez is a mellőzhetetlenül szükségességre szorítkozik.

Főtárgyalás.

Ha a vádiratra a terhelt kifogást nem tett, vagy a vádtaács azokat elvetette, a főtárgyalás következik. Ez megfelel az eddigi végtárgyalásnak. A főtárgyalás a törvényszék vagy az esküdtszék előtt folyik le. Ott lépnek sorompóba egymás ellen a vád és védelem érvei.

Az esküdtszék hatásköre.

Az esküdtszék hatásköre ezentul jóval nagyobb lesz mint eddig, mert míg eddig csak sajtópörökben ítélt, addig ezután esküdtszék elé tartoznak többek közt: a gyilkosság, szándékos emberölés, halált okozó súlyos testi sértés, zizek vagy élelmi czikkék megmérgezése, gyermekrablás, személyes szabadság megsértése, rablás, gyújtogatás, vízradás okozása, vasut elleni merénylet, hivatali vesztegetés stb. súlyos esetei s általában olyan esetek, mikor a törvény büntetésül halált, életfogytig tartó vagy általában öt évnél hosszabb fegyházat állapít meg.

Eddig esküdtszék csak a királyi táblák székhelyein volt, most azonban az országban minden törvényszékre mellett lesz esküdtszék. A 11 királyi tábla székhelyén levő esküdtszéknek ezentul is kivételes állásuk lesz: mert ezentul is csak azok lesznek sajtóesküdtszék és csakis hozzájuk tartoznak a legsúlyosabb politikai büncselekmények: a felségsértés, hűtlenség és a lázadás büntetetei.

Sajtóügyekben azonban némileg szűkebb hatáskörük lesz az esküdtszéknek, mint eddig volt, mert eddig a sajtó utján elkövetett rágal-mazás és becsületsértés felett mindig esküdtszék ítélt: most majd csak akkor, ha a sértés közhivatalnok, nyilvános testület, nyilvános vállalat igazgatója vagy tisztviselője, vagy közmegbizatásban eljáró személy ellen irányul, (ez utóbbinak csak hivatalos tetteire vonatko-zólag, a többinél akkor is, ha a sértés nem hivatali állásukra vonatkozik.)

Az esküdtszék működése.

Esküdt lehet minden magyar honos férfi, aki 26 éves és magyarul ért, ír és olvas és vagy 20 korona államadót köteles fizetni, vagy akinek értelmi cenzusa van (diplomás ember, lelkész stb.) Nem lehet esküdt, aki büntető ítélet hatása vagy esőd alatt áll; azonkívül a miniszter, főispán, kir. bíró, katonai személy, napszámos és szolga sem. Mentés az esküdtszolgálat alól az országgyűlés tagja, lelkész, orvos, néptanító, posta-, táviró- és vasuti alkalmazott, valamint mindenki, aki 70 évnél idősebb.

Az esküdtképes polgárokat minden évben összezejrik az ugynevezett alapajstromba. Ezt minden év június 1-től 15-ig a községnél min-denki megtekintheti és az ellen bárki felszólalhat, akár azért, hogy ő vagy más valaki a lajstromban benne van, akár azért, hogy nincs

benne. Az alapajstromból törvényszéki bizottság választ ki az esküdtszolgálatra alkalmasab-bakból (a köztisztviselők lehető mellőzésével) az évi lajstromba annyi esküdtet, amennyire az évben átlag szükség van. Ezekből kerülnek ki az évi esküdtszék.

Eddig a sajtóesküdteket (akik negyedévi csoportokba voltak beosztva) esetről-esetre akkor hívták össze, amikor rájuk éppen szükség volt. Igy azután megtörtént, hogy az esküdtek az ő negyede alatt minduntalan be-beidéztek és sohasem tudhatta, mikor kerül rá a sor. Ezután az esküdtszék évenként meghatározott számu (3-4) ülészakra ül össze, mely átlag 15 napig tart, s amelyen egyfolytában, -orjában egymásután elintézik mindazokat az ügyeket, melyek addig összegyűltek. A törvényszék minden ilyen ülészak előtt 2-3 héttel az évi lajstromból sorsolják utján 30 rendes és 10 helyettes esküdteket jelöl ki s ezek teljesítik az illető ülészakban az esküdtszolgálatot. A 30 rendes esküdteket azután a bíróság az ülészakra megidézi; tehát nem egyes ügyekre, hanem az egész ülészak idejére. Ugyanakkor a helyettes esküdtek is felhívást kapnak, hogy az ülészak alatt a tárgyalás órák idejében lehetőleg ott-hon tartózkodjanak, hogy szükség esetén rájuk lehessen tákálni.

Aki egy ülészakra mint esküdt jelen volt, az kívánságára abban az esztendőben és a következő esztendőben is mentes marad az esküdtszolgálat alól.

Az esküdtek ezentul nem lesznek a tárgyalás megkezdésétől az ítélethezsig a külvilágtól elzárva, mint eddig: a tárgyalás majd csak a bíróság rendes hivatalos órái alatt folyik, az elnök a tárgyalást félbeszakíthatja és az esküdteket haza engedheti. Hogy azonban az esküdt ilyenkor ment maradjon illetéktelen be-folyástól, esküt kell tenni, hogy a határozat-hozatalig a tárgyalás alatt álló ügyről esküdtszék társain kívül más emberekkel érintkezni nem fog.

Az ülészakra beidézett esküdtekből minden ügy tárgyalása előtt külön-külön sors-huzással alakítják meg az esküdtszékét. A vád-lott és a vádló visszavetési joggal élhetnek mindaddig, míg az urnában 12 esküdtnél több van.

A tárgyalások végén megállapítják az esküdtekhez intézendő kérdéseket, ezután kö-vetkeznek a perbeszédék, nem ugy mint eddig a sajtóperekben, ahol előbb a vád- és védő-be-széd hangzott el, azután tette föl az elnök a kérdéseket.

A perbeszédék után az elnök fejtegetést intéz az esküdtekhez, melyben megmagyarázza nekik az ügy jogi részét s az alkalmazandó törvényeket.

Ez után az esküdtek visszavonulnak tanács-kozásra. Ha valamely jogi kérdéssel mincenenk tisztában, még határozat előtt a bíróság elnöké-től felvilágosítást kérhetnek. A bűnösség ki-mondásához 12 szavazatból legalább 8 szüksé-ges (eddig 7); egyéb feleletekre néve egyszerű szótöbbség dönt s egyenlő szavazatok mellett az a felelet irányadó, mely a vádlottra kedvezőbb.

A verdikt meghozatala után az esküdtek ismét megjelennek a tárgyalóteremben s az esküdtek főnöke felolvassa a határozatot.

Ha a verdikt homályos, hézagos, ellen-mondó, a bíróság felhívja az esküdtszékét, hogy új tanácskozás után helyesbítse a verdikét. Ha az esküdtek ragaszkodnak az eredeti verdikt-hez, a bíróság az egész ügyet újabb ülészakra utasítja, amikor tudniillik már más esküdtek lesznek szolgálatban.

Ha az esküdtszék bűnösnek mondta ki a vádlottat, de a bíróság mind a három tagja meg van arról győződve, hogy az esküdtek az ügy lényegében a vádlott sérelmére tévedtek, akkor a bíróság az egész eljárást felfüggesz-teti és az ügy szintén a következő ülészak esküdteire bízhatja; ha ezek bűnösnek találják a vádlottat, a bíróság többé nem tehet semmit a vádlottért. De ha a második esküdtszék verdiktje súlyosabb volna a vádló tra néve, mint az első esküdtszéké, akkor a bíróság ennek daczára sem állapíthat meg súlyosabb bünte-tést, mint amelyet az első verdikt alap án le-hetett volna megállapítani.

Ha az esküdtszék kimondta, hogy a vád-

lött nem bűnös, akkor a bíróság a vádlottat azonnal fölmenti. Ha a verdikt bűnösnek mondja ki a vádlottat, akkor a bíróság vonul vissza tanácskozársra s kiszabja a törvénynek megfelelő büntetést.

Tárgyalás a járásbíró előtt.

Kisebb jelentőségű ügyekben, pl. becsületsértés, rágalmazás, könnyű testi sértés vétaége esetében, a járásbíró ítélt. Ilyenkor anyomozást mindjárt a tárgyalás követi.

Ha a felek akarják, járásbírói ügyekben minden előzetes eljárás nélkül is bíró elé járhatnak, hogy tegyen köztük igazságot. Ez főleg kisebb összekocczanások esetén (becsületsértés, verekedés) sok perpatvarnak veheti elejét.

Az egyszerűség kedvéért hozta be a törvény a büntető parancs intézményét, amely olyan, mint polgári perekben a fizetési meghagyás. Büntető parancsral csak pénzbüntetést lehet kiszabni, azt is csak legfeljebb 200-korona erejéig. Ha a járásbírónál hatósági személy közvetlen tapasztalata alapján tett följelentést (pl. rendőr, ki tanuja volt az esetnek), vagy ha a följelentő magánégyen valami módon valószínűtlen teszi az esetet (pl. a becsületsértő levelet felmutatja): ilyenkor a bíróság nem tart tárgyalást, hanem egyszerűen kiszabja a terhelte a pénzbüntetést és írásban ráparancsol, hogy 15 nap alatt a járásbírósnál fizesse le. Ha lefizeti a büntetést, az ügy be van fejezve. Ha nem fizeti le: akkor tárgyalást kell tartani és az ügyet egészen újból elővenni, mintha a büntető parancsot meg se hozták volna.

Perorvoslatok.

A törvényszék ítélete ellen a Kuriához kell fordulni semmisségi panaszszal, ha esküdtzsek verdiktje alapján ítélt a törvényszék, máskülönbén a kir. Táblához lehet fölebbezni.

A kir. Tábla eddig csak az aktákból ítélt, most a Táblán is szóbeli tárgyalás lesz, ahol megjelenik a vádlott s ahol új bizonyítékok lehet felhozni. A vádat a Táblán a főügyész vagy helyettese képviseli. A vádlottat, ha védőről nem gondoskodott, közzvédő képviseli: ez egy ügyvéd, kit az ügyvédi kamara rendel ki. A táblai ítéletet csak semmisségi panaszszal lehet megtámadni. A semmisségi panaszt lehet alaki semmisség miatt emelni, ha a bíróság formahibát követett el, vagy anyagi semmisség miatt, ha a bíróság törvényt sértett. Alaki semmisség esetén a Kuria megsemmisíti az ítéletet; anyagi semmisség esetén nemcsak megsemmisíti, hanem maga hoz másik ítéletet.

A Kuria is rendszerint tárgyaláson intézi el a semmisségi panaszt, melyen a felek megjelenhetnek és ügyvédek fel is szólhatnak (a felek maguk nem minthogy itt már csak jogi fejtegetésekről lehet szó.) Ha szükséges, a Kuria is rendelhet ki védőt.

A Kuria előtt a kérdéseket a korona-ügyész, vagy helyettese képviseli, ki nélkül a tárgyalás meg nem tartható. Ezért vált most szükségessé a koronaügyészség szervezése.

Újrafelvétel (perújítás) kérhető, ha az ítélet hamis okirat, hamis tanu vagy hamis szakértő befolyása alatt kelt, vagy ha bíró vagy esküdt meg volt vesztegetve, valamint ha a felek új tényeket hoznak fel, amelyek az ítélet megváltoztatását vonják maguk után.

Ártatlanok kártalanítása.

Akiket ártatlanul elítéltek vagy letartóztattak, azok ezentul kártalanításban részesülhetnek. Az ártatlanul kivégzett hozzátartozója is kérhet kárpótlást, ha a kivégzett volt a fenntartója. Kárpótlásul az állam a sérelem nagyságával arányos készpénzbeli összeget fizet, amellelt megtéríti a mulasztott munkajövedelmet, a kivégzett hozzátartozóinak pedig az elvesztett tartást adja meg. Ezenkívül a kártalanítási határozatot a lapokban közzéteszik és a hatóságnál kifüggesztik s így az ártatlan rehabilitációjának közhírrétételével erkölcsi kárpótlást is kap szenvedéseier.

IRODALOM.

„Castitas a legszebb erény.” E czimen került ki sajtó alól egy könyvecske, mely a sok értéktelen, de gomba miára növev hasonirányu könyvek közül egészen kiemelkedik. Szól a castitásról, mint az embert ékítő legszebb erényről, s a nehéz kérdést meglepő ügyességgel tárgyalja elmékedéseiben. Itt-ott kicailámlik belőlük az a mely keserűség, melyet éreznie kell mindenkinek a castitas érintetlen fátyolának beszennyezésénél. Megható, majd visszariasztó képeket fejt, mely elragadja a lelket, vonja magával, azt hogy megremesül az ember, s a tisztátalanság megvetésében mintegy jobbnak érzi magát, ha végig olvasta az elmékedéseket. Jó szolgálatot tett Aster a közérköleség érdekében, midőn e könyvét kiadta, s mi egész melegséggel ajánlatjuk a pap-ságnak, kik kiválóan hasznát vehetik e művek a lelkipásztorkodás terén, de egyszersmind mindenkinek, ki a castitas erényét nagyrabecsüli. A mű megrendelhető Klökner Ede „Zene-közlönye” szerkesztésénél. Budapest, IV. Lipót-utca 7. Ára 1 korona 30 fillér.

Szűz Mária virágos kertje — Közlebről a harmadik kiadást éri meg. A ritka becsesl bíró vallásos műnek irányát már ismeri az olvasó közönség nagy része, hiszen 400 példány forog abból kézen. A szerző egy tudós és bölcs jezsuita atya, a keresztény élet legfontosabb erényeire oktatt benne sok lelki öröm, kimondhatatlan vigasztalás között. Az egyes tételek mesteri feldolgozását legjobban bizonyítja a könyv kelendősége, mely igazán páratlan a kath. könyvpiaczon. Négyezer példányt kapkodott szét hírtelen a nagy közönség; de a megrendelések most is tömegesen jönnek, hogy szükségessé vált a harmadik kiadás. A több mint 300 oldalra terjedő munka elegáns vászonkötésben 1900 január 10-től kezdve egy koronáért (beleértve a szállítási költséget is) kapható újra Gyulafehérvárott Steiniczter Ede székesegyházi kanonok-phébanosnál. Az árából betolyó összeg minden levonás nélkül szent cizlra fordítottatik.

Nina kisasszony. francia regény. két kötetben, írta Jean Rameau. Kedvesebb, több közvetlenséggel, ragyogóbb költészettel és melegebb szívvel megirt regény alig jelent meg mostanában a könyvpiaczon. A századvégi francia regényirodalom örökös házasságtöréses történeti után kellemesen lép meg az olvasót Jean Rameaunak ez a könyve, mely a legelénkebben bizonyítja, hogy nem csupán a ledörög, a szív bűnös és nemtelen indulatainak esetelése tudják lekötöni a figyelmet, nem csupán a cayenneborsszerűen erős fűszerek izgatják az idegeket, hanem épen úgy, sőt még inkább föl-költi az érdeklődést az üdőség, az ártatlan szivekből fakadó tiszta érzelmeknek az igazi költészet színeivel való festése és épen úgy épen tartja a kíváncsiságot az önzésnek, a felszégességnek fiom gunynyal való szem elé tartása is. Valóban, lehetetlen elképzelni bájosabban megirt szerelmi regényt, mint a szűzhaju és kissé bicegő de Montberthier Nináé és a nagybátyja kegyeitől függő derék Valin Michéé. Lehetetlen mesteribben rajzolni meg alakokat, mint ahogy ebben a könyvben jelennek meg előttünk Nina atyja, a tönk szélére jutott, de még mindig csak a régi butorokért és faragványokért lelkesülő de Montberthier Henri gróf és Michel nagybátyja, a gazdag és önző listzkereskedő, a már ötven évet meghaladott, de még mindig tetszeni vágó de Saverne Armand. — A Singer és Wolfner cég, mely a Nina kisasszony-t az Egyetemes Regénytár csinos piros öltönyében épen az új évre bocsátotta a közönség elé, mindenesetre elismerést érdemel azért, hogy Jean Rameau e kiváló művének helyet adott méltán népszerű vállalatában. — A két kötet ára csinos piros kötésben 1 forint.

Családi Regénytár. A katolikus művelt közönségnek egy régi vágyát teljesíti a Szent-

István-Társulat, midőn családi regénytár czim alatt új állalatot indít, mely a maga nemében egyedül álló hazai irodalmunkban. Regényeket és elbeszéléseket nyújt e vállalatban, a legjelesebb hazai és idegen katolikus íróktól, de csak oly műveket, melyek a kath. szépirodalom minden követelményének megfelelnek: kiváló irodalmi becsesl bírnak, de egyszersmind tiszta erkölcsi légkörben mozognak s valódi keresztény fölfogást tükröznek vissza. A Családi Regénytár 10 ives kötetekben jelenik meg, az egyes kötetek ára csinos angolvászon kötésben csak egy korona. A kötetek megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám), valamint minden fővárosi és vidéki könyvkereskedésben. A „Családi Regénytár”-ból megjelentek: I-ső kötet. Germaine eszménye. Irta Montal Mária. Fordította Szentannai. II. kötet. Germaine eszménye. Folytatás és befejezés. D'Arbout ezredes három párba. Irta Beugny d'Hagerne. Fordította dr. Rada I. III-ik kötet. Utak az élethez. Irta Cyprián. IV-ik kötet. Filemon ezredes. Irta C. De Lamiraudie. Fordította A. Vilma. Hol a boldogság? Irta Monna Canth. Finából fordította Bán A V-ik és VI-ik kötet. Eszter. Eredeti irány regény a szociális kérdés megoldásáról. (Sajtó alatt.) Irta X . . . grórné.

„Busuló gentry” Gottier Lajos tollából látott napvilágot tizenhatsz elbeszélés, melyek a régi gentryvilág napjait állítják élénk eleven képekben, ügyes tollra való járatosággal. Egyik-másik elbeszélés, mint az „Anna kisasszony” egyszerű keresetlenséggel és annyi hüszéggel van megírva, mi meglepő s helyet foglalhat irodalmi értékű elbeszélések között is. Ajánljuk Gottier e kötetét elbeszélést kedvelő olvasóinknak. A könyv megrendelhető a szerzőnél Budapest, Nagy János-utca 1b. Ára 3 korona.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. F. Nehány megjegyzésünk van, köztéskivül jó szándékkal íródott levelére. Mi egyáltalában nem vádolunk német érzelmekkel Kaász urat, igaz, hogy magyar érzelmekkel sem. Egyszerűen figyelmeztettük a jó ízlés és hazafiság szabta kötelességére és kértük, hogy távolítsa el azt a német czimáblát. Mert az, hogy a ház másik oldalán magyar nyelvű czimáblája is van, épen nem uti helyre a hibát, mert nálunk *kisváros* magyar czimáblának van helye. Ez nem közönség. De a rekláma szempontjából sem találhatjuk helyesnek a dolgot. Mért szentelt épen Kaász ur ilyen rossz rekláma? Avagy helyesen tartottuk, ha városunk valamennyi kereskedője és iparos-e gyártó az az izetlen példát? Azonban igen kellemetlenül érintett bennünket az a fölfogás, hogy Kaász ur fiatal ember. Mi, megvalljuk, amolyan öreg németnek gondoltuk, a kinek érzelmvilága még jóformán mindig az ötvenes évek emlékeire szorokzik. Hogy nem így áll, annak csak akkor tudunk majd jó lélekkel örövendni, ha Kaász ár szives lesz elűntetni azt a német czimáblát.

K. J. Névtelen leveleket nem veszünk figyelembe. Különbén is, a mi azt a sörösarnoki históriát illeti, névtelen szemtel azok eszéledtek helyesen, a kik azt a két olvadtokunkat a magyarán mondvá — kifélték.

Apró hirdetések.

Egy jó házból való, négy polgári osztályt végzett, intelligens leány, ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja, szolid üzletbe, esetleg uri csaláldhoz gyermekek mellé bonnenak ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban.

Alkalmazást kaphat egy rom. kath. vallásu magános férfi. Szabók előnyben. Czim a kiadóhivatalban.

Egy teljesen jókarban levő szalon-garnitúra eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1899. október 1-től.

Budapest		Székesfejervár		N.-Kanizsa	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.	1.40 d. e.		
Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. u.		
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.	8.05 este		
Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este	6.32 este	8.40 este		
Gyors v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este	12.07 éjjel		
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este	3.52 éjjel		
N.-Kanizsa		Székesfejervár		Budapest	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.	6.32 reg.		
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.35 reg.	9.53 reg.		
Szem. v.		7.05 reg.	8.58 reg.		
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.	4.42 d. u.		
Szem. v. 2.00 d. u.	6.13 d. u.	6.23 este	8.33 este		
Gyors v. 5.03 este	7.48 este	7.58 este	9.20 este		
Székesfejervár		Veszprém		Székesfejervár	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 5.23 reg.	6.49 reg.		
V. v. 1.00 d. u.	2.33 d. u.	Sz. v. 7.07 reg.	8.22 reg.		
V. v. 9.27 este	11.00 éjjel	Sz. v. 4.52 d. u.	6.03 este		
Székesfejervár		Adony-Szabolcs		Paks	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
V. v. 8.40 reg.		9.54 reg.		2.33 d. u.	
V. v. 3.50 d. u.		5.17 d. u.		9.33 este	
Paks		Adony-Szabolcs		Székesfejervár	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
V. v. 2.00 éjjel	6.23 reg.			7.40 reg.	
V. v. 1.29 d. u.	6.06 este			7.25 este	
Székesfejervár		Bicske			
indul	érkezik	indul	érkezik		
V. v. 9.30 reg.				12.31 d. u.	
V. v. 2.10 d. u.				4.53 d. u.	
Bicske		Székesfejervár			
indul	érkezik	indul	érkezik		
V. v. 5.35 reg.				8.10 reg.	
V. v. 6.30 este				9.12 este.	
Székesfejervár		Sárbogárd			
indul	érkezik	indul	érkezik		
V. v. 9.22 reg.				10.56 d. e.	
V. v. 2.50 d. u.				4.30 d. u.	
Sárbogárd		Székesfejervár			
indul	érkezik	indul	érkezik		
V. v. 6.10 reg.				7.55 reg.	
V. v. 12.15 délfel				1.55 d. u.	

A koronaérték

kötelező lehozatala alkalmából

**ÜZLETI KÖNYVEK
ÉS NYOMTATVÁNYOK**
kézzelírt és ajándék

SZÁMMER IMRE

***** könyvnyomató és

könyvkötő intézete *****

Sz.-Fejervár, Bástyá-u. 9. sz.

~~~~~

Papíri és tőzszerkereskedés

nyomtatványraktár. * * * *

~~~~~

Kézimunkák izlésteljes és modern * *

* Kivitelben.

Gyors kiszolgálás. jutányos árak.

HIRDETÉSEK

a

„FEJÉRMEGYEI NAPLO” részére

felvételnek

kiadóhivatalunkban

jutányos áron.